

Číslo: 8022/2021-2022

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch **od 17. 01 2022 do 19. 01. 2022**

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola a gymnázium s vyučovacím jazykom maďarským – Márai Sándor Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium és Alapiskola, Kuzmányho 6, Košice	
Zriaďovateľ	Košický samosprávny kraj

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

Mgr. Eva Csukó, riaditeľka školy

Mgr. Silvia Kekeňáková, zástupkyňa riaditeľky školy

Mgr. Eszter Sirilo, zástupkyňa riaditeľky školy

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 8022/2021-2022 zo dňa 13. 01. 2022 **inšpekciu vykonali:**

Mgr. Eva Zaputilová, školská inšpektorka, ŠIC Košice

PaedDr. Viktória Jakúbeková, školská inšpektorka, ŠIC Košice

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKČIE

Stav a úroveň vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry v školách s vyučovacím jazykom maďarským

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Kontrolovaným subjektom bola štátna plnoorganizovaná základná škola s vyučovacím jazykom maďarským. Škola vzdelávala 208 žiakov (z nich 104 v 6 triedach primárneho vzdelávania, 104 žiakov v 5 triedach nižšieho sekundárneho vzdelávania). V školskom roku 2021/2022 bolo evidovaných 10 žiakov so zdravotným znevýhodnením (ZZ). Žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia a z marginalizovanej rómskej komunity školu nenavštevovali. V školskom roku 2020/2021 sa dištančného vzdelávania zúčastňovali všetci žiaci a všetci z predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra (SJSJL) prospeli.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

Modifikácia školského vzdelávacieho programu (ŠkVP)

V školskom roku 2021/2022 škola pri výchove a vzdelávaní žiakov v plnom rozsahu postupovala podľa nezmeneného ŠkVP vypracovaného v súlade so štátnym vzdelávacím programom (ŠVP) pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie. V ročníkoch primárneho a nižšieho stredného vzdelávania škola učebný plán (UP) s dôrazom na posilnenie vyučovania SJSJL disponibilnými hodinami nemodifikovala. Zariadila systematické každodenné vyučovanie

kontrolovaného predmetu a v zmysle rámcového učebného plánu (RUP) v SJSJ zabezpečila delenie tried na skupiny. Žiaci sa vzdelávali v 17 skupinách (8 skupín na 1. stupni a 9 na 2. stupni). Učebnými osnovami (UO) predmetu SJSJ pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie boli vzdelávacie štandardy ŠVP.

Analýzou zistení z vykonanej diagnostiky vedomostí a zručností žiakov a posúdením plnenia obsahových a výkonových štandardov sa na svojich zasadnutiach zaoberali metodické a poradné orgány školy. Vykonaná diagnostika preukázala, že rozdiely vo vedomostiach a zručnostiach väčšiny žiakov, aj v dôsledku ich pravidelnej účasti na dištančnom vzdelávaní, neboli závažného charakteru, bolo možné ich odstrániť pravidelným vzdelávaním a podľa vyjadrenia riaditeľky školy nebolo potrebné vytvoriť systém podporných opatrení. V aktuálnom školskom roku škola nezmenila organizáciu vyučovania ani neupravila systém hodnotenia a klasifikácie učebných výkonov žiakov. Z rozhovorov s vyučujúcimi vyplynulo, že počas dištančného vzdelávania a v adaptačnom období častejšie uplatňovali formatívne hodnotenie.

Personálne podmienky

Odbornosť vyučovania predmetu SJSJ bola v škole celkovo zabezpečená na 82,35 % (1. stupeň 76,19 %, 2. stupeň 88,37 %).

Vyučovanie SJSJ v **primárnom vzdelávaní** zabezpečovali 7 vyučujúci, z nich 2 vyučovali neodborne. Jedna z nich získala vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa v odbore učiteľstvo akademických predmetov (MJL, BIO), kvalifikačné vzdelávanie na získanie pedagogickej spôsobilosti na vyučovanie aprobačného predmetu SJSJ neabsolvovala. Druhá vyučujúca, ktorá bola zároveň ustanovená do funkcie zástupkyne riaditeľky školy, nespĺňala kvalifikačné predpoklady na výkon pedagogickej činnosti učiteľky základnej školy na vyučovanie predmetov v primárnom vzdelávaní, ani požiadavky na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca pre daný typ školy¹. **V nižšom strednom vzdelávaní** predmet vyučovali 3 učiteľky, z nich 1 neodborne.²

Využívanie učebníc

Na vyučovanie jednotlivých predmetov v ročníkoch **primárneho vzdelávania** škola zabezpečila učebnice schválené MŠVVaŠ SR, alternatívne učebnice žiaci nemali. V 1. - 4. ročníku na vyučovanie predmetu matematika používali aj iné učebné texty³.

V ročníkoch **nižšieho stredného vzdelávania** škola zabezpečila žiakom učebnice schválené MŠVVaŠ SR na vyučovanie jednotlivých predmetov, okrem učebníc na vyučovanie etickej výchovy a informatiky. Na vyučovanie informatiky v 5. – 8. ročníku používali iné tituly⁴: V rozhovore riaditeľka školy uviedla, že rozpočet poskytovaný z ministerstva školstva nebol postačujúci na zabezpečenie dostatočného množstva učebníc v primárnom vzdelávaní.

Zistenia z priameho pozorovania vyučovacieho procesu

Priebeh výchovno-vzdelávacieho procesu bol sledovaný v predmete slovenský jazyk a slovenská literatúra na 19 vyučovacích hodinách (z toho 9 na 1. stupni, 10 na 2. stupni).

¹ Získala vysokoškolské vzdelanie 2. stupňa v odbore učiteľstvo pre špeciálne školy (psychopédia);

² Získala vysokoškolské vzdelanie v študijnom odbore učiteľstvo pre 1. stupeň ZŠ;

³ *Sokszínű matematika 1 első félév és második félév - Mozaik Kiadó Sokszínű matematika, Számolófüzet 1 - Mozaik Kiadó; Sokszínű Matematika 2 első félév és második félév - Mozaik Kiadó Sokszínű matematika, Számolófüzet 2 - Mozaik Kiadó; Sokszínű Matematika 3 első félév és második félév - Mozaik Kiadó Sokszínű matematika, Számolófüzet 3 - Mozaik Kiadó; Sokszínű Matematika 4 első félév és második félév - Mozaik Kiadó Sokszínű matematika, Számolófüzet 4 - Mozaik Kiadó;*

⁴ *Lakosné Makár Erika, Rajk Ágnes, Regele György, Ridzi Gizella: Informatika 6; Jiří Vaniček, Ingrid Nagyová, Monika Tomcsányiová: Programování ve Scratch.*

Primárne vzdelávanie

Učenie sa žiaka

Žiaci väčšinou chápali bežné príkazy a rozumeli súvislým prejavom učiteliek. Ich **komunikačné zručnosti** boli celkovo veku primerané, v ústnom prejave prevažne správne artikulovali, tretina z nich mala nedostatky v spisovnej výslovnosti. Pri tvorbe dialogizovaného rozhovoru s používaním modelových viet, pozorovaného iba na dvoch tretinách sledovaných hodín, mali žiaci ťažkosti ojedinele. Viacerí mali osvojenú základnú slovnú zásobu aj texty detských piesní a hier určených na memorovanie. Preukázateľne ich ovládali predovšetkým mladší školáci, vo vyšších ročníkoch žiaci nedostali príležitosť na ich prezentovanie.

Úroveň **počúvania s porozumením** znižovalo jeho nežadanie všetkým žiakom. Jednoduchým otázkam vyučujúcich k obsahu počutého textu žiaci v prevažnej miere rozumeli, pomoc pri vytvorení odpovede na kladené otázky potrebovali iba zriedka. Osvojené zručnosti v **čítaní s porozumením** preukázala viac ako polovica žiakov. Veku primerané texty žiaci čítali plynule so správnou artikuláciou, zväčša v nich dokázali vyhľadať kľúčové slová a základné informácie. Reprodukovať ich na základe pomocných otázok vedeli len niektorí, ďalší to buď sami nedokázali, alebo na to nemali vytvorený priestor. Základnú myšlienku prečítaného textu dokázala samostatne sformulovať tretina žiakov. Vlastný postoj či skúsenosť k prezentovaným témam ochotne prezentovala viac ako polovica, na zargumentovanie svojho názoru využili niektorí usmernenie vyučujúcich. Takmer na všetkých hodinách v **písomnom prejave** (písanka, pracovný zošit, tabuľa) aplikovali základné pravidlá slovenského pravopisu, niektorí pri ich uplatňovaní potrebovali pomoc učiteľa.

Vyučovanie učiteľom

Komunikačné zručnosti žiakov podporovali učiteľky priebežne motivačnými a relaxačnými cvičeniami zameranými predovšetkým na dýchanie, zaradili aj fonetické cvičenia. Dorozumievanie žiakov a rozvíjanie ich komunikačných zručností podporovali kladením jasne formulovaných otázok i zaraďovaním opakovania a utvrdzovania učiva v rámci rôznych komunikačných tém a hrových foriem vzdelávania. Kvalitu komunikácie zabezpečovali upozorňovaním žiakov na správnu a artikuláciu. Rozširovanie slovnej zásoby prostredníctvom tvorby krátkych dialógov podľa vzorového rozhovoru, spievaním piesní, recitovaním básní nezabezpečili žiakom na každej hodine, viac ich však podnecovali ku krátkemu súvislému prejavu. **Čitateľskú gramotnosť** žiakov rozvíjali na väčšine sledovaných hodín zaradením počúvania textu v podaní vyučujúcich alebo nahrávky, čítania s predpovedaním deja, hlasným čítaním, zadávaním zisťovacích otázok, sumarizovaním textu (ústne aj písomne), smerovaním žiakov k vyjadreniu ich vlastného postoja a zapájaním do hrových rečových činností. Využívanie dramatizácie textu bolo uplatňované minimálne. Na hodinách využívali **odporúčané textové zdroje** predovšetkým z učebníc, nástenné obrazy a obrázkový slovník. Zvukové nahrávky zaradili zriedka. Metodické listy Štátneho pedagogického ústavu (ďalej ŠPÚ) učiteľky nevyužívali. Pozitívnu stránkou jazykového vyučovania bolo posilnenie sociálneho učenia pozorované na každej zo sledovaných hodín (dvojica, skupina). **Kompenzačné opatrenia** uplatňovali prostredníctvom individuálneho prístupu, v menšej miere realizovaním predĺženého výkladu žiakovi. Diferencovanie úloh podľa špecifických potrieb a možností žiakov uplatňovali sporadicky, podpora rovesníckeho učenia bola minimálna. Využívanie audiovizuálnej (štruktúrno-globálnej) **metódy v slovenskom jazyku** a didaktických hier na všetkých sledovaných hodinách podporovalo rozvíjanie komunikačných zručností žiakov a tvorivosť. Takmer na každej hodine zaradená komunikatívna metóda umožnila žiakom spolupracovať medzi sebou a navzájom aktívne komunikovať. Prostredníctvom situačnej metódy, hrania rolí a využívaním metódy odpovede celým telom, boli žiaci vedení

k prirodzenej a funkčnej komunikácii. Ďalšie vyučovacie metódy (brainstorming, priama (direktná) i audiolingválna metóda) boli do edukačnej činnosti zaradené ojedinele.

Nižšie stredné vzdelávanie

Učenie sa žiaka

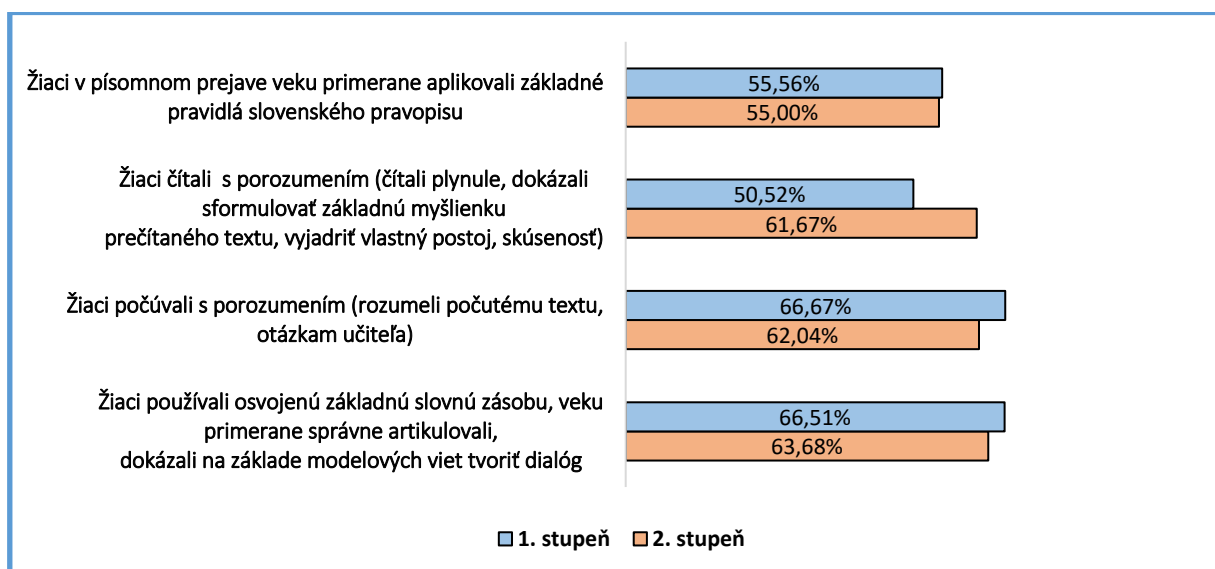
Väčšina žiakov preukázala na vyučovacích hodinách veku primerané **komunikačné kompetencie**. Používali osvojenú slovnú zásobu a správne artikulovali. Chápali bežné príkazy a pokyny učiteľa a rozumeli jeho súvislému prejavu. Ich vyjadrovanie bolo plynulé a pohotové, informácie vyjadrovali vecne, v reči uplatňovali rozvité vety a tvorili súvetia bez gramatických chýb. Iba u malej časti žiakov bol zreteľný maďarský prízvuk. Tvorba dialógov žiak – žiak bola zaznamenaná len u menej ako štvrtiny žiakov. **Počúvať text s porozumením** dokázala viac ako polovica žiakov, rozumeli jednoduchým otázkam učiteľa k obsahu textu a vedeli na otázky z textu odpovedať. Väčšia časť žiakov preukázala schopnosť počúvania s porozumením, pochopila autentické krátke správy a reportáže z televízie, v ktorých hovoriaci hovorili kultivovanou slovenčinou s prirodzeným tempom. Zručnosti v oblasti **čítania s porozumením** nepreukázali všetci žiaci. Väčšina z nich dokázala sformulovať základnú myšlienku prečítaného textu, vyhľadať a určiť kľúčové slová a základné informácie. Viacerí žiaci poznali odlišné umelecké prostriedky poézie a prózy, štruktúru básne, dokázali vyhľadať verš, strofu, rým, zdobeniny. Vedeli pracovať s rozličnými slovníkmi, preukázali schopnosť orientácie v texte. Pri práci so slovenským literárnym textom žiaci dokázali využívať zručnosti získané na predmete maďarský jazyk a literatúra. Niektorí jednotlivci (v 5. a 6. ročníku) nedokázali plynule prečítať nahlas text so správnou artikuláciou, nemali zvládnutú techniku čítania. Prevažná časť žiakov vedela na základe pomocných otázok reprodukovať text a primerane vyjadriť vlastný názor a skúsenosť. Slabým miestom v oblasti čítania s porozumením bola schopnosť žiakov tvoriť jednoduché otázky k obsahu textu. Len viac ako polovica žiakov dokázala v **písomnom prejave** bezchybne aplikovať základné pravidlá slovenského pravopisu. Preukázalo sa, že tieto gramatické pravidlá neovládali.

Vyučovanie učiteľom

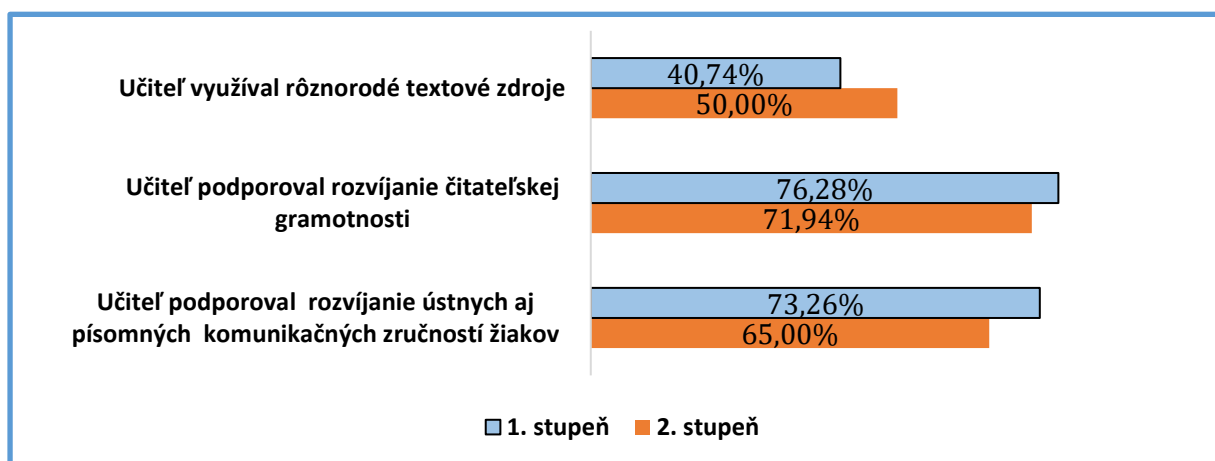
Vyučujúce na sledovaných hodinách cieľavedome viedli žiakov k získaniu **komunikačných zručností** potrebných na aktívne používanie jazyka v bežných situáciách. Navzájom komunikovali v slovenskom jazyku a komunikačné kompetencie žiakov zväčša rozvíjali v štyroch základných formách rečovej činnosti, dbali aj na ich správny písomný prejav. Opakovanie a utvrdenie osvojeného učiva a pravidelná kontrola domácej úlohy v spolupráci so žiakmi podporovala nadväznosť a postupnosť rozvíjania osvojovania si jazyka. Tvorbou krátkeho súvislého prejavu (hovorový, administratívny, umelecký text) na takmer všetkých hodinách kládli dôraz na ovládanie primeranej slovnej zásoby, gramatických štruktúr, zodpovedajúcu výslovnosť a tvorbu správnych viet. V menšej miere, iba na tretine hodín, zaradili tvorbu krátkych dialógov medzi žiakmi. **Čitateľská gramotnosť** žiakov bola vyučujúcimi podporovaná takmer na troch štvrtinách hodín. Na jej rozvíjanie vyučujúce zaradili počúvanie textu vo vlastnom podaní alebo audiovizuálne nahrávky (dokumentárne cykly, reportáže, spravodajské televízne príspevky). Často vychádzali aj z hlasného a tichého čítania, aby pri práci s textom žiaci vedeli na otázky odpovedať, rozumeli mu, dokázali ho sumarizovať a vyjadriť vlastný postoj. Dramatizácia textu bola zaradená len v nižších ročníkoch a využitie čítania s predpovedaním textu úplne absentovalo. V edukačnom procese z odporúčaných **textových zdrojov** najčastejšie využívali texty z učebníc, samostatne zhotovené pracovné listy, slovníky, nástenné gramatické tabule, ilustračné karty. Samostatné CD k učebnici nahradzovali audiovizuálnymi nahrávkami na interaktívnej tabuli. Metodické listy vypracované ŠPÚ nepoznali. Na viacerých hodinách uplatňovali **kompenzačné opatrenia** s cieľom vyrovnávať rozdiely vo vedomostiach a zručnostiach žiakov. Odstraňovali ich

diferenciáciou úloh, predĺženým výkladom aj posilnením sociálneho učenia prácou vo dvojici alebo v skupine. Negatívny dopad dištančného vzdelávania prejavujúci sa najmä zhoršeným pravopisom vyučujúce eliminovali zadávaním, opravou a komentovaním krátkych jazykových rozcvičiek v úvodných častiach hodín. Nezvládnutú techniku čítania niektorých žiakov odstraňovali individuálnym prístupom, prispôbením času, nácvikom správnej výslovnosti spájania jednotlivých skupín hlások. Pomoc pedagogického asistenta alebo podporu rovesníckeho učenia neuplatnili. Do vyučovania jazyka vyučujúce zaradili rozmanité **metódy**. Komunikatívne zručnosti najvýraznejšie rozvíjali uplatňovaním komunikatívneho prístupu, uprednostnením hovorenej reči s dôrazom na nácvik správnej výslovnosti a intonácie. Využívali aj gramaticko-prekladovú metódu pri výklade gramatiky, audiovizuálnu, audiolingválnu, ale aj situačnú metódu, hranie rolí a didaktické hry. Projektové vyučovanie, brainwriting, priama direktná metóda či metóda odpovede celým telom bola zaradená sporadicky.

Graf 1 Preukázané komunikačné kompetencie žiakov primárneho a nižšieho stredného vzdelávania na vyučovacích hodinách predmetu SJSJL

Graf 2 Podpora rozvíjania komunikačných kompetencií žiakov v primárnom a nižšom strednom vzdelávaní na vyučovacích hodinách predmetu SJSJL

1.3 INÉ ZISTENIA

Žiadne.

2 ZÁVERY

Škola v školskom roku 2021/2022 pri vzdelávaní žiakov v primárnom a nižšom strednom vzdelávaní postupovala podľa nezmeneného ŠkVP. Nemodifikovala učebný plán ani učebné osnovy s dôrazom na posilnenie vyučovania SJSL, v zmysle poznámok k RUP na vyučovanie predmetu delila triedy na skupiny. Škola nemenila nastavený systém hodnotenia a klasifikácie žiakov, možnosť slovného hodnotenia využila v prvom ročníku. Odbornosť vyučovania predmetu SJSL bola zabezpečená na 82,35 %. Väčšina z nich preukázala v sledovanom predmete veku primerané komunikačné zručnosti, osvojenú slovnú zásobu, porozumenie jednoduchých otázok. Kladne možno hodnotiť podporovanie rozvíjania čitateľskej gramotnosti zapájaním žiakov do hrových rečových činností a prácu s textom z učebnice. Slabým miestom v oblasti čítania s porozumením bola nižšia schopnosť tvorenia otázok k obsahu textu žiakmi, využívanie rôznych textových zdrojov a v primárnom vzdelávaní aj sformulovanie základnej myšlienky a reprodukovanie textu na základe pomocných otázok. Žiaci v edukačnom procese používali učebnice schválené ministerstvom školstva, alternatívne používali len vyučujúci a chýbajúce učebné texty zakúpili z vlastných zdrojov.

Výrazne pozitívne zistenia

- žiadne

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- rozvíjanie čítania s porozumením (primárne vzdelávanie);
- vytváranie príležitostí na rozvoj písomného prejavu žiakov (primárne a nižšie stredné vzdelávanie);
- využívanie rôznorodých textových zdrojov (primárne a nižšie stredné vzdelávanie).

Zistilo sa porušenie všeobecne záväzných právnych a interných predpisov:

- § 39 ods. 3 písm. a) v nadväznosti na § 20 ods. 1 písm. b) zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (*zástupkyňa riaditeľky školy pre 1. stupeň ZŠ nespĺňala kvalifikačné predpoklady na výkon pracovnej činnosti v príslušnej kategórii a podkategórii pedagogického zamestnanca, čím nespĺňala požiadavku na výkon predmetnej činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca*).

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. odporúča

- v ročníkoch primárneho a nižšieho stredného vzdelávania rozvíjať komunikačné zručnosti žiakov so zameraním sa na ich ústny i písomný prejav, čítanie s porozumením podporiť tvorením otázok k obsahu textu žiakmi, reprodukciami a dramatizáciou textu, tvorbou dialógov a vyjadrením základnej myšlienky;

- zabezpečiť vzdelávanie pedagogických zamestnancov zamerané na uplatňovanie efektívnych stratégií vyučovania a učenia sa žiakov v predmete SJSJ;
 - v rámci riadiacich činností venovať zvýšenú pozornosť zvyšovaniu úrovne vyučovania predmetu SJSJ, monitorovať kvalitu výchovy a vzdelávania v predmete so zameraním na využívanie inovatívnych aktivizujúcich foriem a metód vyučovania jazyka s cieľom rozvíjania kľúčových kompetencií žiakov;
 - vo vyučovacích hodinách SJSJ využívať textové zdroje a metodické listy vypracované ŠPÚ;
2. **ukladá kontrolovanému** subjektu v lehote do 15. 02. 2022 **priať konkrétne opatrenia** na odstránenie zistených nedostatkov týkajúcich sa nesplnenia kvalifikačných predpokladov na výkon činnosti vedúceho pedagogického zamestnanca (zástupkyne riaditeľky školy) a predložiť ich Školskému inšpekčnému centru Košice s uvedenými termínmi a menami zodpovedných zamestnancov .

Správu o splnení prijatých a uložených opatrení na odstránenie nedostatkov a ich príčin predložiť Školskému inšpekčnému centru Košice v termíne do 28. 02. 2022.

PÍSOVNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. Školský vzdelávací program *Žiješ ľudsky, ak žiješ splnenia spravodlivo* a jeho prílohy – učebný plán, učebné osnovy
2. Zápisnice z rokovania pedagogickej rady a pracovných porád
3. Zápisnice z rokovania metodických orgánov
4. Rozvrh hodín jednotlivých tried
5. Osobné rozvrhy vyučujúcich predmet SJSJ
6. Hodnotiaca správa o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach školy za školský rok 2020/2021

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školský inšpektorka: Mgr. Eva Zaputilová

Dňa: 04. 02. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Košice:

Mgr. Eva Zaputilová

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Eva Csurkó

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 08. 02. 2022 v Košiciach:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Košice

Mgr. Eva Zaputilová

.....

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

Mgr. Eva Csurkó

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 dní pracovných od prerokovania):

Mgr. Eva Csurkó, riaditeľka školy

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Eva Zaputilová, školská inšpektorka

Na vedomie

Úsek inšpekčnej činnosti